

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૨૧] ૩ એસ. સી. આર. ૭૯૬

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા

વિરૂદ્ધ

એ. એલગામ પેરુમલ કોને અને અન્યો

(સિવિલ અપીલ નં.૬૮૦/૨૦૨૧)

ફેબ્રુઆરી ૨૨, ૨૦૨૧

[અશોક ભૂષણ, ન્યાયમૂર્તિશ્રી અને આર. સુભાષ રેડ્ડી, ન્યાયમૂર્તિશ્રી]

સ્વતંત્રતા સેનાની પેન્શન:સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ
પેન્શનનો દાવો – પ્રથમ પ્રતિવાદીએ ૧૯૯૭ માં પેન્શન માટે અરજી કરી હતી
અને દાવો કર્યો હતો કે તે ૧૯૪૨ ના ભારત છોડો આંદોલન દરમિયાન એટલે કે

ઓગસ્ટ, ૧૯૪૨ થી છ મહિનાથી વધુ સમય સુધી ભૂગર્ભમાં હતો – સરકાર તરફથી રેકૉર્ડની ઉપલબ્ધતાનું પ્રમાણપત્ર (એન.એ.આર.સી.) પ્રથમ અરજી સાથે રજૂ કરવામાં આવ્યું ન હતું અને ફક્ત સી.જે.એમ., મદુરાઈ દ્વારા પ્રમાણિત પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું – અપીલકર્તાને મોકલવામાં આવેલી પહેલી અરજી કોઈ ચોક્કસ ભલામણ વિનાની હતી – દાવા પર વિચાર કરવામાં આવ્યો અને તેને નકારી કાઢવામાં આવ્યો – ઉપરોક્ત આદેશ અંતિમ બન્યો અને તેના પર કોઈ પ્રશ્ન ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો – આવા અસ્વીકારના લગભગ ૧૩ વર્ષ પછી, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ ભારત છોડો આંદોલનમાં ભાગ લેવા બદલ છ મહિનાથી વધુ સમય માટે જેલમાં રહેવાની દલીલ પર ફરીથી સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ પેન્શનનો દાવો કર્યો – ઉપરોક્ત અરજીમાં, તેમણે જણાવ્યું હતું કે તેમને છ મહિનાથી વધુ સમય માટે એટલે કે ૦૫.૦૧.૧૯૪૪ થી જેલમાં રાખવામાં આવ્યા હતા. ૦૫.૦૭.૧૯૪૪ સુધી, જે તેમણે પહેલી અરજીમાં ઉલ્લેખિત સમયગાળાથી અલગ હતો – નોટિસ જારી કર્યા વિના અને અપીલકર્તાને પ્રતિ-સોગંદનામું દાખલ કરવાની તક આપ્યા વિના, હાઈકોર્ટે પેન્શન આપીને અરજીનો નિકાલ કર્યો – અપીલ પર, રાખવામાં આવ્યું: પ્રથમ પ્રતિવાદીનો દાવો અપીલકર્તા દ્વારા સૂચિત યોજના હેઠળ હતો – સરકાર – આ યોજનામાં દાવેદારને સ્વતંત્રતા સેનાની તરીકે કેદની સજાને પ્રમાણિત કરવા માટે ચોક્કસ દસ્તાવેજો ફાઈલ કરવાનું સૂચવવામાં આવ્યું છે – દાવેદાર માપદંડો પૂર્ણ કરે છે કે નહીં, તે સક્ષમ અધિકારીએ તપાસવાનું છે –

વધુમાં, જ્યારે પ્રથમ પ્રતિવાદીની અરજી ૧૯૯૭ માં પહેલાથી જ નકારી કાઢવામાં આવી હતી, જ્યારે આવા અસ્વીકારનો આદેશ અંતિમ બન્યો, ત્યારે પ્રથમ પ્રતિવાદી માટે નવી અરજી દ્વારા ફરીથી પેન્શન માટે બીજી વખત દાવો કરવાનો ખુલ્લું ન હતું – જ્યારે આવા ગંભીર તથ્યપૂર્ણ વિવાદો વિચારણા માટે ઉભરી આવે છે, ત્યારે હાઇકોર્ટે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરેલી અરજીનો નિકાલ નોટિસ જારી કર્યા વિના અને અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલા આરોપોને રદિયો આપવા માટે પ્રતિ-સોગંદનામું દાખલ કરવાની તક આપ્યા વિના પણ ન કરવો જોઈએ.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યુ:૧. દાવેદાર માપદંડને પૂર્ણ કરે છે કે નહીં, તેની તપાસ કરવાની જવાબદારી સક્ષમ અધિકારીની છે. સક્ષમ અધિકારી દ્વારા અરજી પર વિચાર કરવામાં આવે તે પહેલાં પણ, ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, ઉચ્ચ અદાલતે પેન્શન આપવા માટે કોઈ નિર્દેશો જારી કરવા જોઈએ નહીં. આ કિસ્સામાં, એ પણ નોંધવું જોઈએ કે અગાઉ પ્રથમ પ્રતિવાદીનો દાવો પહેલેથી જ નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે અને ઉપરોક્ત આદેશ અંતિમ બની ગયો છે. વિદ્વાન સિંગલ જજ અને ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશનું અવલોકન કર્યા પછી, અમારું માનવું છે કે પેન્શન મંજૂર કરવા માટે પહેલા પ્રતિવાદીને રાહત આપવા માટે કોઈ માન્ય કારણો આપવામાં આવ્યા નથી. એવું લાગે છે કે પ્રથમ પ્રતિવાદીએ અપીલકર્તા સમક્ષ અને ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ બીજી વખત અરજી

કરતી વખતે અગાઉના આદેશો રજૂ કરીને તેની અગાઉની અસ્વીકારનો ખુલાસો કર્યો નથી. [પેરા ૨૫] [૮૦૩-ઈ-જી]

૨. કોઈ પણ સંજોગોમાં, જ્યારે આવા ગંભીર તથ્યાત્મક વિવાદો વિચારણા માટે બહાર આવે છે, ત્યારે ઉચ્ચ અદાલતે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીનો નિકાલ નોટિસ જારી કર્યા વિના અને અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલા આરોપોને રદિયો આપવા માટે કાઉન્ટર એફિડેવિટ દાખલ કરવાની તક આપ્યા વિના કરવો જોઈએ નહીં. [પેરા ૨૬] [૮૦૩-એચ; ૮૦૪-એ]

૩. તાત્કાલિક કિસ્સામાં, અપીલકર્તા વધુ સારી સ્થિતિમાં છે, કારણ કે પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા ૧૦.૦૪.૧૯૯૭ ના રોજ કરવામાં આવેલી અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત આદેશ અંતિમ બની ગયો હોવા છતાં, તેણે ફરીથી તે જ વિનંતી સાથે અપીલકર્તાનો સંપર્ક કર્યો હતો. સક્ષમ સત્તામંડળ અરજી પર વિચાર કરે તે પહેલાં જ, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ રિટ પિટિશન દાખલ કરીને હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો હતો અને ઉચ્ચ અદાલતે માત્ર અરજીનું જ મનોરંજન કર્યું ન હતું, પરંતુ નોટિસ આપ્યા વિના અને અપીલકર્તાને કાઉન્ટર એફિડેવિટ દાખલ કરવાની તક આપ્યા વિના તેનો નિકાલ કર્યો હતો. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પણ સિંગલ જજના આદેશની પુષ્ટિ કરતી વખતે અપીલકર્તા દ્વારા ઉઠાવવામાં

આવેલા વિવિધ આધારોને ધ્યાનમાં લીધા નથી. [પેરા ૨૮,૨૯] [૮૦૪-ડી-એફ]

૪. તે સાચું હોઈ શકે છે કે પ્રથમ પ્રતિવાદીને રાજ્ય દ્વારા પ્રસ્તાવિત યોજના અનુસાર પેન્શન મળી રહ્યું છે, પરંતુ તે જ સમયે, ૧૯૮૦ ની યોજના હેઠળ પેન્શનનો દાવો કરવા માટે, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ યોજના હેઠળ વિચાર્યા મુજબ જરૂરી પુરાવા રજૂ કરવા પડશે. જ્યારે દાવો કોઈ ચોક્કસ યોજના હેઠળ હોય, જ્યાં સુધી કોઈ યોજનામાં ઉલ્લેખિત પેન્શન આપવા માટેના પાત્રતાના માપદંડને પૂર્ણ ન કરે, ત્યાં સુધી કોઈ પણ અરજદાર અધિકારની બાબત તરીકે આવા પેન્શનનો દાવો કરી શકશે નહીં. [પેરા ૩૦] [૮૦૪-જી]

પ.બં. સ્વતંત્રતા સેનાનીઓનું સંગઠન વિ. ભારત સંઘ અને અન્યો ૨૦૦૪ (૭) એસસીસી ૭૧૬: [૨૦૦૪] ૩ સપ્લીમેન્ટ. એસસીઆર ૬૬૫; યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. બિકાશ આર. ભૌમિક અને અન્યો ૨૦૦૪ (૭) એસસીસી ૭૨૨; યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિ. સીતાકાંત એસ. દુભાશી અને અન્ય ૨૦૨૦ (૩) એસસીસી ૨૯૭: [૨૦૨૦] ૩ એસસીઆર ૭૩૬-નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.

કેસ કાયદો સંદર્ભ

[૨૦૦૪] ૩ પૂરક.એસ. સી. આર. ૬૬૫ નો સંદર્ભ પેરા ૧૯

૨૦૦૪ (૭) એસ. સી. સી. ૭૨૨ નો સંદર્ભ પેરા ૨૦

[૨૦૨૦] ૩ એસ. સી. આર. ૭૩૬ નો સંદર્ભ પેરા ૨૧ માં આપવામાં આવ્યો છે.

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર સિવિલ અપીલ નં.૬૮૦/૨૦૨૧.

ડબલ્યુ.એ. માં મદુરાઈ ખાતે મદ્રાસ હાઈકોર્ટના ૨૯.૦૮.૨૦૧૮ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી (એમ.ડી.) નં.૯૦૭/૨૦૧૮.

સુશ્રી માધવી દીવાન, એ.એસ.જી, બી.વી. બલરામ દાસ, સુશ્રી દીક્ષા રાય, સુશ્રી નૂપુર શર્મા, સમજયોર લેપ્યા, અપીલકર્તાના વકીલો.

દિવ્યાંશુ શ્રીવાસ્તવ, સુશ્રી ગરિમા બજાજ, નિખિલ બામલ, પ્રતિવાદીઓ માટે વકીલો.

કોર્ટનો ચુકાદો આના દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો

આર. સુભાષ રેડ્ડી, ન્યાયમૂર્તિશ્રી

૧. પરવાનગી આપવામાં આવી.

૨. આ અપીલ ભારત સંઘ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવી છે, જે ૨૯.૦૮.૨૦૧૮ ના રોજ મદ્રાસ હાઈકોર્ટ (મદુરાઈ બેન્ચ) દ્વારા ડબલ્યુ.એ. (એમ.ડી.) નં.૯૦૭/૨૦૧૮ માં પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને આદેશથી નારાજ છે, જેમાં, ડબલ્યુ.પી. (એમ.ડી.) નં.૧૭૨૯૦/૨૦૧૭ માં પસાર કરાયેલા વિદ્વાન સિંગલ જજના આદેશને સમર્થન આપતા અપીલકર્તાની અપીલને ફગાવી દેવામાં આવે છે.

૩. ૨૬.૧૦.૨૦૧૭ ના રોજના આદેશ દ્વારા, ડબલ્યુ.પી. (એમ.ડી.) નં.૧૭૨૯૦/૨૦૧૭ માં પસાર કરાયેલ, અહીં પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલ, રિટ અરજીનો નિકાલ કરતી વખતે, અપીલકર્તાને નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા કે, સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ પ્રથમ પ્રતિવાદીને સ્વતંત્રતા સેનાની પેન્શન આપવામાં આવે અને આદેશ મળ્યાની તારીખથી ચાર અઠવાડિયાના સમયગાળામાં યોગ્ય આદેશો પસાર કરવામાં આવે.

૪. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશના આદેશથી નારાજ, અહીં અપીલકર્તા, લેટર્સ પેટન્ટની કલમ ૧૫ હેઠળ રિટ અપીલને પ્રાધાન્ય આપે છે અને તે વિવાદિત આદેશ દ્વારા બરતરફ કરવામાં આવે છે.

૫. અહીં પ્રતિવાદી નંબર ૧ એ સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ પેન્શન આપવા માટે તેમની પ્રથમ અરજી ૧૦.૦૪.૧૯૯૭ ના રોજ રજૂ કરી છે, જે બીજા પ્રતિવાદી દ્વારા ત્રીજા પ્રતિવાદી દ્વારા મોકલવામાં આવી હતી. અપીલકર્તા દ્વારા ૨૬.૦૭.૨૦૦૧ પર પ્રાપ્ત થયેલા ઉપરોક્ત સંદેશાવ્યવહારમાં, એવું જોવા મળ્યું હતું કે અરજી યોગ્ય રીતે ભરવામાં આવી ન હતી અને પ્રમાણપત્ર આપનારાઓમાંથી એક દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર અસ્પષ્ટ હતું. આ યોજના અનુસાર, રેકૉર્ડ પ્રમાણપત્રની અનુપલબ્ધતા (એન.એ.આર.સી.) સક્ષમ અધિકારી પાસેથી રજૂ કરવામાં આવી ન હતી. બીજા પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી કોઈ સ્પષ્ટ ભલામણની ગેરહાજરીમાં, પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલી અરજી, પ્રથમ વખત, ૧૦.૦૪.૧૯૯૭ પર, અપીલકર્તા દ્વારા તેના તારીખ ૨૭.૦૨.૨૦૦૪ ના પત્ર દ્વારા નકારી કાઢવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, લગભગ ૧૩ વર્ષના સમયગાળા દરમિયાન, પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા કોઈ પગલાં લેવામાં આવ્યા નથી અને ૨૯.૦૮.૨૦૧૭ પર, તેમણે ફરીથી અહીં અપીલકર્તાને સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ ૨૦૧૧ થી પેન્શન આપવા માટે સંદેશાવ્યવહાર મોકલ્યો હતો, જેમાં જણાવ્યું હતું કે તેઓ ભારત

છોડો આંદોલન દરમિયાન ૦૫.૦૧.૧૯૪૪ થી ૦૫.૦૭.૧૯૪૪ સુધી છ મહિનાથી વધુ સમય સુધી જેલમાં રહ્યા હતા.

૬. અપીલકર્તાનો કેસ એ છે કે ઉપરોક્ત સંદેશાવ્યવહારને કોઈ દસ્તાવેજો દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું ન હોવાથી, અહીં અપીલકર્તાએ ૨૭.૧૦.૨૦૧૭ તારીખનો પત્ર મોકલ્યો હતો, જે સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના મુજબ તમામ જરૂરી ઔપચારિકતાઓ પૂર્ણ કરીને દાવો અરજી મોકલવા માટે પ્રથમ પ્રતિવાદીને એક નકલ સાથે બીજા પ્રતિવાદીને સંબોધવામાં આવ્યો છે.તે તબક્કે, અહીંના પ્રથમ પ્રતિવાદીએ મદ્રાસ હાઈકોર્ટ (મદુરાઈ બેન્ચ) સમક્ષ રિટ પિટિશન દાખલ કરી છે, જેમાં અપીલકર્તાને સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ સ્વતંત્રતા સેનાની પેન્શન આપવા માટે અહીં નિર્દેશ આપવા માટે આદેશો માંગવામાં આવ્યા છે.

૭. તે અપીલકર્તાનો કેસ છે કે રિટ અરજીની સુનાવણી કરવામાં આવી હતી અને નોટિસ જારી કર્યા વિના અને અરજીમાં કરવામાં આવેલા આરોપોને રદિયો આપવા માટે કાઉન્ટર એફિડેવિટ દાખલ કરવાની કોઈ તક આપ્યા વિના, ૨૬.૧૦.૨૦૧૭ ના આદેશ દ્વારા નિકાલ કરવામાં આવ્યો હતો.

૮. વિદ્વાન એકલ ન્યાયાધીશે, પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા અમુક સંદેશાવ્યવહારનો ઉલ્લેખ કરીને, એક તારણ રેકૉર્ડ કરીને કે મંજૂર પ્રમાણપત્ર દ્વારા જારી કરાયેલ પ્રમાણપત્ર પેન્શન આપવા માટે પૂરતું છે, અપીલકર્તાને સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ પેન્શન આપવા અને તેના સંદર્ભમાં યોગ્ય આદેશો પસાર કરવા નિર્દેશ આપીને અરજીનો નિકાલ કર્યો છે.

૯. અપીલકર્તાનો કેસ એ છે કે અપીલમાં પણ, ડિવિઝન બેંચ સમક્ષ ચોક્કસ આધારો ઉઠાવવામાં આવ્યા હોવા છતાં, અન્ય બાબતોની સાથે, એમ કહીને કે રિટ પિટિશનમાં કોઈ નોટિસ જારી કરવામાં આવી ન હતી; પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા સ્વતંત્રતા સેનાનીઓનું પેન્શન આપવા માટેની અરજીને જરૂરી દસ્તાવેજો દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું ન હતું; અને પેન્શન આપવા માટેની પ્રથમ અરજીની અસ્વીકારની જાહેરાત ન કરવામાં આવી, ઉચ્ચ અદાલતે માન્ય કારણો આપ્યા વિના અને અપીલમાં ઉઠાવવામાં આવેલા કોઈપણ આધારોને ધ્યાનમાં લીધા વિના અપીલને ફગાવી દીધી છે.

૧૦. આ અદાલત સમક્ષ, કાઉન્ટર એફિડેવિટ પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવે છે. અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલા વિવિધ આરોપોને નકારી કાઢતી વખતે, એવું કહેવામાં આવે છે કે અપીલકર્તાએ ઉચ્ચ અદાલત

દ્વારા જારી કરાયેલા નિર્દેશોનું પાલન કર્યું નથી, તેથી તેણે પહેલેથી જ તિરસ્કારની અરજી દાખલ કરી છે અને તે જાહેર કર્યા વિના, આ અદાલત સમક્ષ વિશેષ રજા અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે. અપીલમાં કરવામાં આવેલા આક્ષેપોના સંદર્ભમાં, એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે ભારતીય સ્વતંત્રતા સંગ્રામમાં પીઠ સ્વાતંત્ર્ય સેનાની હોવાના કારણે, તેમણે કેદ (૧૯૪૪માં છ મહિનાની કેદ સુધી મર્યાદિત નહીં) સહિત વિવિધ નુકસાન અને મુશ્કેલીઓ સહન કરી હતી. વધુમાં, તેમને ૧૯૪૨ (ઓગસ્ટ, ૧૯૪૨ થી ડિસેમ્બર, ૧૯૪૩) માં એક વર્ષથી વધુ સમય સુધી ભૂગર્ભમાં જવું પડ્યું હતું, કારણ કે તેઓ અટકાયતના આદેશોનો સામનો કરી રહ્યા હતા.

૧૧. વધુમાં, એવું કહેવામાં આવે છે કે તેમણે ભારત છોડો ચળવળમાં સક્રિયપણે ભાગ લીધો હોવાથી, તેમની ભાગીદારીના પરિણામે, તેમને સજા ફટકારવામાં આવી હતી અને અલિપુરમ સેન્ટ્રલ જેલમાં, ૦૫.૦૧.૧૯૪૪ થી ૦૫.૦૭.૧૯૪૪ સુધી છ મહિનાથી વધુ સમય માટે રાખવામાં આવ્યા હતા.

૧૨. વર્ષ ૧૯૯૭ માં કરવામાં આવેલી તેમની પ્રથમ અરજીનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે, એવો આક્ષેપ કરવામાં આવે છે કે તેમના દ્વારા કરવામાં આવેલી આવી અરજીને અપીલકર્તા દ્વારા યોગ્ય કાળજી સાથે વ્યવહાર કરવામાં આવ્યો ન હતો અને અપીલકર્તાએ પ્રથમ પ્રતિવાદીની અરજીને ધ્યાનમાં લેવામાં સુસ્ત અભિગમ

અપનાવ્યો હતો. તેના અગાઉના અસ્વીકારનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે, એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે અપીલકર્તા દ્વારા તેની પ્રથમ અરજી પર કરવામાં આવેલ આ પ્રકારનો અસ્વીકાર તરંગી અને મનસ્વી હતો.

૧૩. અપીલકર્તા દ્વારા ૩૦.૦૮.૨૦૧૭ ના રોજ લખાયેલા પત્રના જવાબમાં, એવું કહેવામાં આવ્યું છે કે તેમણે ૦૭.૦૮.૨૦૧૭ ના રોજ લખાયેલા પત્ર દ્વારા જવાબ આપ્યો છે, જેમાં જણાવાયું છે કે અન્ય તમામ અનુભવી સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓનું અવસાન થયું છે અને એક શ્રી એ.એમ. લક્ષ્મણ સિવાય જેમનું સહ-કેદી પ્રમાણપત્ર પહેલાથી જ શ્રી એ.સી. પેરિયાસામીના પ્રમાણપત્ર સાથે સબમિટ કરવામાં આવ્યું છે, આમ, તેમણે યોજના હેઠળ વિચારણા કરાયેલી બધી આવશ્યકતાઓનું પાલન કર્યું છે, તેથી, હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશોમાં દખલ કરવાનો કોઈ આધાર નથી.

૧૪. અમે ભારત સરકાર વતી હાજર રહેલા એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ સુશ્રી માધવી દીવાન અને પ્રતિવાદી/રિટ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વકીલ શ્રી દિવ્યાંશુ શ્રીવાસ્તવને સાંભળ્યા છે.

૧૫. ભારત સંઘ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ દ્વારા દલીલ કરવામાં આવી છે કે હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે કોઈ નોટિસ

જારી કર્યા વિના અને રિટ પિટિશનમાં કરવામાં આવેલા આરોપોને રદિયો આપવા માટે કાઉન્ટર એફિડેવિટ દાખલ કરવાની કોઈ તક આપ્યા વિના અરજીનો નિકાલ કર્યો છે. એવું રજૂ કરવામાં આવે છે કે ભારતના બંધારણની કલમ ૨૨૬ હેઠળ ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાનો ઉપયોગ કરતી વખતે, ઉચ્ચ અદાલતે પેન્શન આપવા માટે સકારાત્મક નિર્દેશો જારી કરવામાં ભૂલ કરી છે.

૧૬. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જ્યારે યોજના ચોક્કસ શરતો સાથે પેન્શન આપવા માટે તૈયાર કરવામાં આવે છે, જ્યાં સુધી સક્ષમ અધિકારી દ્વારા આવી શરતોનું પાલન તપાસવામાં ન આવે, ત્યાં સુધી પેન્શન આપવાનો નિર્દેશ આપતો કોઈ નિર્દેશ જારી ન કરવો જોઈએ.

૧૭. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે પ્રથમ વખત, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ વર્ષ ૧૯૯૭ માં પેન્શન આપવા માટે અરજી કરી હતી અને તે બીજા પ્રતિવાદી દ્વારા કોઈ ચોક્કસ ભલામણો કર્યા વિના ત્રીજા પ્રતિવાદી દ્વારા મોકલવામાં આવી હતી અને તે નકારી કાઢવામાં આવી હતી, ઘણા વર્ષો વીતી ગયા પછી, ફરીથી પેન્શન આપવા માટે અરજી કરવામાં આવે છે. સક્ષમ અધિકારી દ્વારા તેના પર વિચાર કરવામાં આવે તે પહેલાં જ, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ ઉચ્ચ અદાલતનો સંપર્ક કર્યો છે અને ઉચ્ચ અદાલતે જવાબી સોગંદનામું દાખલ કરવાની તક આપ્યા વિના અરજીનો નિકાલ કર્યો છે.

૧૮. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ઘણા આધારો ઉઠાવ્યા હોવા છતાં, ડિવિઝન બેન્ચ પણ તેના પર વિચાર કરવામાં નિષ્ફળ રહી હતી, અને અહીં અપીલકર્તા દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અપીલને ફગાવી આપીને વિદ્વાન સિંગલ જજના આદેશની પુષ્ટિ કરી હતી.

૧૯. પોતાની દલીલોના સમર્થનમાં વિદ્વાન વકીલે ડબલ્યુ.બી. ફીડમ ફાઈટર્સ ઓર્ગેનાઈઝેશન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યના કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદા પર અને યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ બિકાશ આર. ભૌમિક અને અન્યના કેસમાં ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો.

૨૦. બીજી બાજુ, શ્રી દિવ્યાંશુ શ્રીવાસ્તવ, પ્રથમ પ્રતિવાદી વતી હાજર રહ્યા હતા, અપીલકર્તા વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી રજૂઆતોને રદિયો આપતા, દલીલ કરી હતી કે પ્રતિવાદીએ સ્વતંત્રતા સંગ્રામમાં ભાગ લીધો હતો અને ભારત છોડો ચળવળના સમયગાળા દરમિયાન જેલવાસ ઉપરાંત નુકસાન સહન કર્યું હતું, તેમ છતાં, તેમને તૈયાર કરાયેલી યોજના મુજબ પેન્શનથી અયોગ્ય રીતે વંચિત રાખવામાં આવ્યા છે, જેનો તેઓ હકદાર છે.

૨૧. સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન (સી) નં.૧૧૧૩૨/૨૦૧૯ (ડાયરી નં.૨૯૨૩/૨૦૧૯) માં પસાર કરાયેલા ૨૬.૦૪.૨૦૧૯ ના આદેશ તરફ અમારું ધ્યાન દોરતી વખતે, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે આવી જ અરજી આ કોર્ટ દ્વારા પહેલાથી જ ફગાવી દેવામાં આવી છે અને વધુમાં, યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિરુદ્ધ સીતાકાંત એસ. દુભાશી અને અન્યના કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદાના આધારે, વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી છે કે હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા વાંધાજનક આદેશમાં કોઈ ગેરકાયદેસરતા નથી અને તેમાં દખલ કરવાનો કોઈ આધાર નથી.

૨૨. વધુમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે જે દસ્તાવેજો પહેલાથી જ ફાઈલ કરવામાં આવ્યા છે, તે સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના મુજબ પેન્શન આપવા માટે પૂરતા છે અને અપીલકર્તા પેન્શન આપવાની તેમની અરજી પર વિચાર કરી રહ્યા ન હોવાથી, હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે પેન્શન આપવા માટે યોગ્ય રીતે નિર્દેશો જારી કર્યા છે.તેમાં દખલ કરવાનો કોઈ આધાર નથી.

૨૩. તે વિવાદમાં નથી કે પ્રથમ વખત, અહીં પ્રથમ પ્રતિવાદીએ વર્ષ ૧૯૯૭ માં પેન્શન આપવા માટે અરજી કરી છે અને પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા રજૂ કરાયેલ ૧૦.૦૪.૧૯૯૭ તારીખની અરજી રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવી છે. ઉપરોક્ત અરજીમાં, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ જણાવ્યું છે કે તેઓ ૧૯૪૨ના ભારત છોડો

આંદોલન દરમિયાન એટલે કે ઓગસ્ટ, ૧૯૪૨થી છ મહિના કરતાં વધુના સમયગાળા દરમિયાન ભૂમિગત હતા.તે સમયે, પ્રથમ અરજી સાથે, સરકાર પાસેથી મેળવેલ નોંધોની અનુપલબ્ધતા પ્રમાણપત્ર (એન. એ. આર. સી.) રજૂ કરવામાં આવ્યું ન હતું અને માત્ર સી. જે. એમ., મદુરાઈ દ્વારા પ્રમાણિત પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું.

૨૪. પ્રથમ અરજી, જે અપીલકર્તાને મોકલવામાં આવી હતી, તે કોઈ ચોક્કસ ભલામણ વિના હતી. બીજા પ્રતિવાદી પાસેથી આવા સંદેશાવ્યવહારની પ્રાપ્તિ પર, પ્રથમ પ્રતિવાદીના દાવાને ધ્યાનમાં લેવામાં આવ્યો હતો અને નકારી કાઢવામાં આવ્યો હતો. આ આદેશ અંતિમ બની ગયો છે અને તેના પર કોઈ સવાલ ઉઠાવવામાં આવ્યો નથી. આવા અસ્વીકારના લગભગ ૧૩ વર્ષ પછી, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ ભારત છોડો આંદોલનમાં ભાગ લેવા બદલ છ મહિનાથી વધુ કેદની અરજી પર સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ ફરીથી પેન્શનનો દાવો કર્યો છે. અરજી, જે બીજી વખત કરવામાં આવી છે, તેને પરિશિષ્ટ "પી-૫" તરીકે પણ રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવી છે.ઉપરોક્ત અરજીમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે તેમને છ મહિનાથી વધુ એટલે કે ૦૫.૦૧.૧૯૪૪ થી ૦૫.૦૭.૧૯૪૪ સુધી કેદ કરવામાં આવ્યા હતા, જે સ્પષ્ટપણે તેમણે પ્રથમ અરજીમાં ઉલ્લેખિત સમયગાળાથી અલગ છે. જોકે, અગાઉનો અસ્વીકાર અંતિમ બની ગયો છે અને પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવામાં ઉલ્લેખિત વિગતો પ્રથમ કિસ્સામાં

ઉદ્દેખિત વિગતોથી અલગ છે, નોટિસ જારી કર્યા વિના અને અપીલકર્તાને પ્રતિ- સોગંદનામું દાખલ કરવાની તક આપ્યા વિના, વિદ્વાન સિંગલ જજે પેન્શન આપવા માટે સકારાત્મક નિર્દેશ આપીને અરજીનો નિકાલ કર્યો છે. પ્રથમ પ્રતિવાદીનો દાવો અપીલકર્તા-સરકાર દ્વારા સૂચિત યોજના હેઠળ છે. આ યોજના સ્વાતંત્ર્ય સેનાની તરીકે દાવેદારની કેદની અધિકૃતતા માટે અમુક દસ્તાવેજો દાખલ કરવા સૂચવે છે.

૨૫. તે અપીલકર્તાનો કેસ છે કે પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરાયેલ દસ્તાવેજ પુરાવા યોજનાના પાલનમાં નથી. તે એક એવી બાબત છે જેના પર વિચાર કરવા માટે સક્ષમ અધિકારી પર છોડી દેવું જોઈએ. જ્યારે પ્રથમ પ્રતિવાદીની અરજી વર્ષ ૧૯૯૭ માં પહેલેથી જ નકારી કાઢવામાં આવી હોય, જ્યારે આવા અસ્વીકારનો આદેશ અંતિમ બની ગયો હોય, ત્યારે પ્રથમ પ્રતિવાદી માટે નવી અરજી દ્વારા ફરીથી પેન્શન માટે દાવો કરવા માટે તે ખુદ્દું નથી. પ્રથમ પ્રતિવાદી આ યોજનાનો લાભ મેળવવા માટે હકદાર હશે, જો તે તેના દાવાના સમર્થનમાં સંબંધિત સામગ્રી રજૂ કરે. સાબિતીની પર્યાપ્તતાના સંદર્ભમાં, યોજના પોતે જ તે દસ્તાવેજોનો ઉદ્દેખ કરે છે જે અરજી સાથે રજૂ કરવા જરૂરી છે. દાવેદાર માપદંડને પૂર્ણ કરે છે કે નહીં, તેની તપાસ કરવાની જવાબદારી સક્ષમ અધિકારીની છે. સક્ષમ અધિકારી દ્વારા અરજી પર વિચાર કરવામાં આવે તે પહેલાં પણ, ન્યાયિક સમીક્ષાની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને, ઉચ્ચ અદાલતે પેન્શન

આપવા માટે કોઈ નિર્દેશો જારી કરવા જોઈએ નહીં. આ કિસ્સામાં, એ પણ નોંધવું જોઈએ કે અગાઉ પ્રથમ પ્રતિવાદીનો દાવો પહેલેથી જ નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે અને ઉપરોક્ત આદેશ અંતિમ બની ગયો છે. વિદ્વાન સિંગલ જજ અને ડિવિઝન બેંચ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશના અવલોકન પછી, અમારો મત છે કે પેન્શન આપવા માટે પ્રથમ પ્રતિવાદીને રાહત આપવા માટે કોઈ માન્ય કારણો સોંપવામાં આવ્યા નથી. એવું લાગે છે કે પ્રથમ પ્રતિવાદીએ અપીલકર્તા સમક્ષ અને ઉચ્ચ અદાલત સમક્ષ બીજી વખત અરજી કરતી વખતે અગાઉના આદેશો રજૂ કરીને તેની અગાઉની અસ્વીકારનો ખુલાસો કર્યો નથી.

૨૬. કોઈ પણ સંજોગોમાં, જ્યારે આવા ગંભીર તથ્યાત્મક વિવાદો વિચારણા માટે બહાર આવે છે, ત્યારે ઉચ્ચ અદાલતે પ્રતિવાદી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી અરજીનો નિકાલ નોટિસ જારી કર્યા વિના અને અપીલકર્તા દ્વારા કરવામાં આવેલા આરોપોને રદિયો આપવા માટે કાઉન્ટર એફિડેવિટ દાખલ કરવાની તક આપ્યા વિના કરવો જોઈએ નહીં. આ કોર્ટના ચુકાદાઓ, જે વિદ્વાન એડિશનલ સોલિસિટર જનરલ દ્વારા પ.બં. ફીડમ ફાઈટર્સ ઓર્ગેનાઈઝેશન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યના કેસમાં અને યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ બિકાશ આર. ભૌમિક અને અન્યના કેસમાં આપવામાં આવ્યા હતા, તે અપીલકર્તાની અરજીને સમર્થન આપશે. પ.બં. ફીડમ ફાઈટર્સ ઓર્ગેનાઈઝેશન વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્યના કેસમાં, આ કોર્ટે એવું ઠરાવ્યું છે કે

જ્યારે સક્ષમ સમિતિએ વિચારણા કરી છે અને અભિપ્રાય આપ્યો છે કે અરજીઓ જરૂરી દસ્તાવેજો દ્વારા સમર્થિત નથી અને અરજીને નકારી કાઢવામાં આવી છે, ત્યારે આ કોર્ટ તેમાં દખલ કરી શકતી નથી અને આવા તારણો વિકૃત અથવા ગેરવાજબી કહી શકાય નહીં.

૨૭. વધુમાં, ભારત સંઘ વિરુદ્ધ બિકાશ આર. ભૌમિક અને અન્યોના કેસમાં, આ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો છે કે ૧૯૮૦ની સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ પેન્શન યોજના હેઠળ જરૂરી પુરાવા મુજબ મંજૂર કરી શકાય છે અને અન્ય કોઈ રીતે નહીં. ઉપરોક્ત ચુકાદામાં, આ અદાલતે હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને ઉલટાવી દીધો છે.

૨૮. તાત્કાલિક કિસ્સામાં, અપીલકર્તા વધુ સારી સ્થિતિમાં છે, કારણ કે પ્રથમ પ્રતિવાદી દ્વારા ૧૦.૦૪.૧૯૯૭ પર કરવામાં આવેલી અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી હતી અને ઉપરોક્ત આદેશ અંતિમ બની ગયો હોવા છતાં, તેણે ફરીથી તે જ વિનંતી સાથે અપીલકર્તાનો સંપર્ક કર્યો હતો. સક્ષમ અધિકારી અરજી પર વિચાર કરે તે પહેલાં જ, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ રિટ પિટિશન દાખલ કરીને હાઈકોર્ટનો સંપર્ક કર્યો અને હાઈકોર્ટે માત્ર અરજીનો સ્વીકાર કર્યો જ નહીં, પરંતુ અપીલકર્તાને નોટિસ આપ્યા વિના અને પ્રતિ-સોગંદનામું દાખલ કરવાની તક આપ્યા વિના તેનો નિકાલ કર્યો.

૨૯. અમે ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશનો પણ અભ્યાસ કર્યો છે. હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે પણ વિદ્વાન સિંગલ જજના આદેશની પુષ્ટિ કરતી વખતે અપીલકર્તા દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વિવિધ આધારોને ધ્યાનમાં લીધા નથી.

૩૦. તે સાચું હોઈ શકે છે કે પ્રથમ પ્રતિવાદીને રાજ્ય દ્વારા પ્રસ્તાવિત યોજના અનુસાર પેન્શન મળી રહ્યું છે, પરંતુ તે જ સમયે, ૧૯૮૦ ની યોજના હેઠળ પેન્શનનો દાવો કરવા માટે, પ્રથમ પ્રતિવાદીએ યોજના હેઠળ વિચાર્યા મુજબ જરૂરી પુરાવા રજૂ કરવા પડશે. જ્યારે દાવો કોઈ ચોક્કસ યોજના હેઠળ હોય, જ્યાં સુધી કોઈ યોજનામાં ઉલ્લેખિત પેન્શન આપવા માટેના પાત્રતાના માપદંડને પૂર્ણ ન કરે, ત્યાં સુધી કોઈ પણ અરજદાર અધિકારની બાબત તરીકે આવા પેન્શનનો દાવો કરી શકશે નહીં.

૩૧. જોકે, પ્રતિવાદી – રિટ અરજદાર વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલે આ કોર્ટ દ્વારા મર્યાદિત સ્પેશિયલ લીવ પિટિશનને ફગાવી દેવાના આદેશ પર અને વધુમાં, યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા વિરુદ્ધ સીતાકાંત એસ. દુભાશી અને અન્યના કેસમાં આ કોર્ટના ચુકાદા પર આધાર રાખ્યો છે, તેમ છતાં, અમારું માનવું છે કે આ કોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલ આદેશ અને યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા

વિરુદ્ધ સીતાકાંત એસ. દુભાશી અને અન્યના કેસમાં ચુકાદો તેમના દાવાના સમર્થનમાં કોઈ સહાય કરશે નહીં.કોઈ ચોક્કસ અરજદાર ૧૯૮૦ની સ્વતંત્ર સૈનિક સન્માન પેન્શન યોજના હેઠળ પેન્શન માટે હકદાર છે કે કેમ, તે એક એવી બાબત છે કે જેને દરેક કેસમાં રજૂ કરવામાં આવેલા તથ્યો અને દસ્તાવેજ પુરાવાને ધ્યાનમાં રાખીને ધ્યાનમાં લેવી જરૂરી છે, જેમ કે, વિદ્વાન વકીલ દ્વારા જે ચુકાદાનો આધાર રાખવામાં આવ્યો છે તે તેના કેસને ટેકો આપવા માટે કોઈ મદદરૂપ નથી.

૩૨. ઉપરોક્ત કારણોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે આ અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ અને મદ્રાસ હાઈકોર્ટ (મદુરાઈ બેન્ચ) દ્વારા ડબલ્યુ. એ. (એમ. ડી.) નં.૯૦૭/૨૦૧૮ માં ૨૯.૦૮.૨૦૧૮ ના રોજ આપેલા ચુકાદાને બાજુ પર રાખીએ છીએ અને પરિણામે, રિટ પિટિશન (એમ. ડી.) નં.૧૭૨૯૦/૨૦૧૭ માં દાખલ કરાયેલ રિટ પિટિશન રદ કરવામાં આવે છે, જેમાં ખર્ચ અંગે કોઈ આદેશ આપવામાં આવ્યો નથી.

અપીલને મંજૂરી આપવામાં આવે છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.